

การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ:

กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

A STUDY OF CURRICULUM ADMINISTRATION ACCORDING TO THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE SYSTEM AND GUIDELINES FOR CURRICULUM DEVELOPMENT: A CASE STUDY OF KHON KAEN

ผู้วิจัย

ภาวนา กิตติวิมลชัย¹

Pawana Kittiwimonchai¹

pawana@kku.ac.th

Received: July 11, 2018

Revised: September 17, 2018

Accepted: September 25, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น 2. ศึกษาปัญหาในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 3. การศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรให้มีคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรสายวิชาการที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 522 คน เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถามมาตราส่วนค่า 5 ระดับ (rating scale) มีความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1. ด้านนักศึกษา (\bar{X} =4.28, S.D.=0.84) 2. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (\bar{X} =4.23, S.D.=0.81) 3. ด้านการบริหารงบประมาณ (\bar{X} =3.86, S.D.=0.87) 4. ด้านการบริหารหลักสูตร (\bar{X} =3.85, S.D.=0.79) 5. ด้านการจัดการเรียนการสอน (\bar{X} =3.71, S.D.=0.91) 6. ด้านการบริหารอาจารย์ประจำหลักสูตร (\bar{X} =3.65, S.D.=0.86) ปัญหาที่พบ เช่น 1. อาจารย์มีภาระงานมากส่งผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตรการพัฒนาผลงานวิชาการและตำแหน่งทางวิชาการ 2. การสรรหาอาจารย์ทดแทนคนที่ลาออก เกษียณหรือโอนย้ายมีความล่าช้าทำให้จำนวนอาจารย์ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 3. มีการทำวิจัยในลักษณะต่างคนต่างทำยังไม่มีการบูรณาการการทำงานวิจัยร่วมกัน 4. นักศึกษาทุกระดับมีจำนวนลดลงทำให้การรับนักศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมาย 5. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนน้อยลงส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนและการออกกลางคัน 6. การบริหารหลักสูตรที่ใช้ร่วมกันระหว่างคณะในมหาวิทยาลัยกับวิทยาเขตหนองคายยังไม่ได้มาตรฐานเดียวกัน 7. การปรับปรุงหลักสูตรในรอบ 5 ปี มีความล่าช้าทำให้หลักสูตรไม่ได้มาตรฐาน แนวทางแก้ไขปัญหา เช่น 1. วิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังทุก 2 ปี 2. มีระบบที่เลี้ยงและการสอนงานด้านการเทคนิคการสอน การวัดและประเมิน การพัฒนาผลงานวิชาการ 3. แจ้งเตือนการปรับปรุงหลักสูตรล่วงหน้าและกำหนดวันหมดอายุการใช้งานหลักสูตร 4. กำหนดกลไกการปิดหลักสูตรที่ไม่ได้คุณภาพ 5. จัดการเรียนการสอนแบบทีม (Team teaching) 6. ติดตามประเมินผลการใช้ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้เกิดความคุ้มค่าและมีระบบการแจ้งซ่อมที่รวดเร็วผ่านไลน์ หรือ QR Code

คำสำคัญ : การบริหารหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร

¹ อาจารย์ กองพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ABSTRACT

This study aimed to 1) study the current state of curriculum administration according to the internal quality assurance system; 2) study problems of curriculum administration according to the internal quality assurance system; 3) study guidelines for curriculum administration problem solving. The sample consisted of 522 academic staff who serve as curriculum committee. The research instrument used in this study was questionnaire. The reliability of the questionnaire was reported 0.91. Data analysis included frequency (F), percentage (%), mean (\bar{X}) and standard deviation (SD). The results showed that curriculum administration of Khon Kaen University according to the internal quality assurance system is at a high level on every aspect: 1) students (\bar{X} =4.28, S.D.=0.84); 2) learning support facilities (\bar{X} =4.23, S.D.=0.81); 3) budget administration (\bar{X} =3.86, S.D.=0.87); 4) curriculum administration (\bar{X} =3.85, S.D.=0.79); 5) learning and teaching (\bar{X} =3.71, S.D.=0.91); and 6) program instructor administration (\bar{X} =3.65, S.D.=0.86) respectively. The problems found were, for instance, 1) the workload of program instructors affects curriculum administration, their academic work, and application for academic positions; 2) the recruitment of program instructors to replace staff's resignation or retirement was delayed; 3) the researchs conducted were non-integrated; 4) student admission rate does not meet the target; 5) students had less basic knowledge necessary for learning and teaching, which effects student quality and drop out rate 6) There were differences of the curriculum administration standards between Khon Kaen University and Nong Khai Campus; and 7) curriculum development was delayed and does not follow the schedule. The guidelines for problem solving were, for example, 1) organize workforce analysis and planning every 2 years; 2) there should be a coaching system for teaching techniques, measurement and evaluation, and academic work development; 3) a notification system for curriculum development period should be applied and curriculum's end date should be set; 4) there should be a mechanism for unqualified curriculum cancellation; 5) encourage team teaching; 6) there should be a follow-up and evaluation of learning resources and learning facilities for their worthiness and there should be quick means for maintenance service request such as Line or QR Code.

Keyword : Curriculum Administration, Internal Quality Assurance, Curriculum Development

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันชั้นนำสังคมจึงต้องสร้างความมั่นใจให้กับสังคมว่าจะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ ให้กับสังคม รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับบ้านเมือง ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างครบถ้วนและเร่งรัดดำเนินงานทุกรูปแบบที่จะทำให้คุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและตอบสนองความต้องการประเทศโดยมีหลักการที่สำคัญได้แก่การพัฒนาอุดมศึกษาไปสู่ความเสมอภาค

ความมีประสิทธิภาพ ความเป็นเลิศ และความเป็นสากลในทุกด้าน (วุฒิชัย ธนพงศธร และคณะ, 2552) จะทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล แต่ปัจจุบันพบว่าสมรรถนะของสถาบันอุดมศึกษาไทยยังไม่เป็นที่น่าพอใจและส่งผลกระทบต่อความสามารถด้านการแข่งขัน (Schiller and Liefner, 2007)

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศเรื่อง “แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548” ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 (กระทรวง

ศึกษาธิการ, 2548) และได้มีการปรับปรุงแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 ลงวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2558 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) เพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการและพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาทุกสาขาวิชาสำหรับหลักสูตรที่เปิดใหม่ และหลักสูตรปรับปรุงซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องรับผิดชอบต่อการพัฒนาหลักสูตรให้มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดตัวบ่งชี้ด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2542 นอกจากนี้ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาได้ทบทวนองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในและเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ให้ความเห็นชอบให้เผยแพร่และส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 เป็นต้นไปซึ่งการบริหารงานระดับหลักสูตรถือว่าสำคัญที่สุดควรมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรเพื่อเป็นการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาว่าหลักสูตรได้ดำเนินการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1. การกำกับมาตรฐาน 2. บัณฑิต 3. นักศึกษา 4. อาจารย์หลักสูตร 5. การเรียนการสอน

การประเมินผู้เรียน และ 6. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังกำหนดให้เชื่อมโยงกับตัวบ่งชี้การดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2555 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557)

มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐบาล และเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการศึกษาชั้นสูงขยายออกไปถึงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มีการสถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2509 และได้รับเลือกให้เป็น 1 ใน 9 มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติจากกระทรวงศึกษาธิการ ในปี พ.ศ. 2552 มีการจัดการเรียนการสอนในคณะต่างๆ 22 คณะ 4 วิทยาลัย และ 1 วิทยาเขตมีหลักสูตรทั้งหมด 347 หลักสูตร มีนักศึกษาทั้งหมด 31,781 คน มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพมาอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับสถาบันและระดับคณะตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 และในปีการศึกษา 2557 ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพในระดับหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

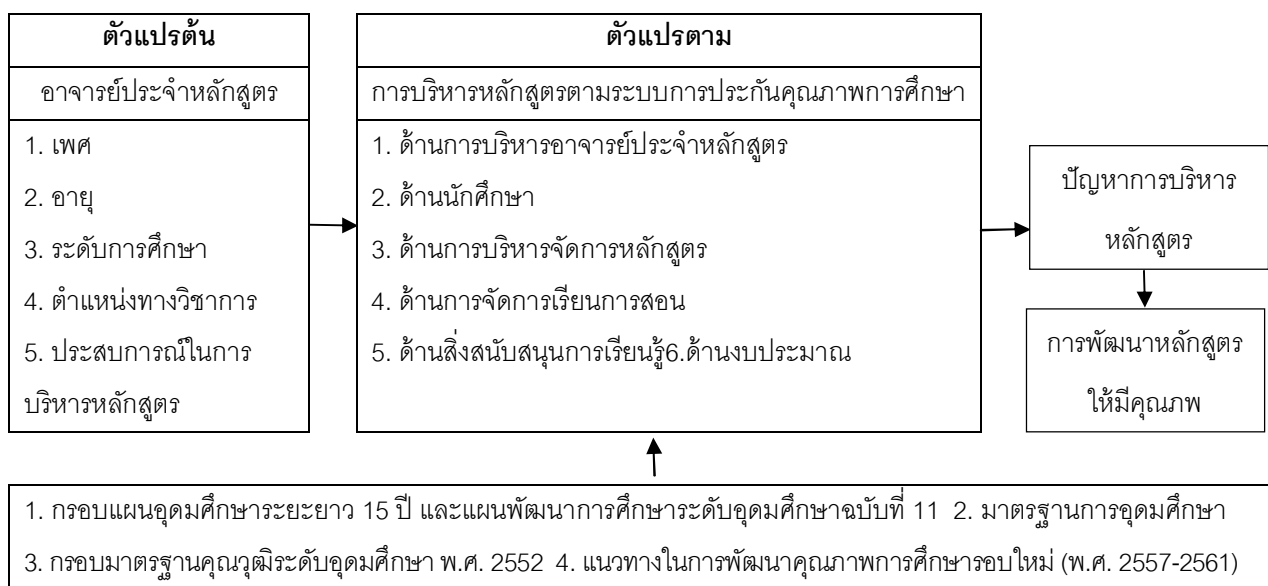
ผลการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตรพบว่า หลักสูตรผ่านการกำกับมาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 87.90, 94.24, 95.96 ในปีการศึกษา 2557, 2558, 2559 ตามลำดับ และมีผลการประเมินคุณภาพระดับดีขึ้นไปหรือมากกว่า 3.01 จากคะแนนเต็ม 5 คิดเป็นร้อยละ 30.72, 58.07, 74.94 ในปีการศึกษา 2557, 2558, 2559 ตามลำดับ (รายงานผลการประเมินคุณภาพหลักสูตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2560) ข้อมูลดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่ายังมีหลักสูตรบางส่วนที่ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐานและมีผลการประเมินคุณภาพต่ำกว่าระดับดี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของบัณฑิตและความเชื่อมั่นของตลาดแรงงาน ผู้ใช้งานบัณฑิตและผู้ปกครอง นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ประกาศรายชื่อหลักสูตรที่ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรจากผลการประเมินการประกันคุณภาพภายใน (IQA)

และให้แรงแก้ไขให้หลักสูตรมีคุณภาพเพื่อไม่ให้ผลกระทบต่อนักศึกษาที่ยังเรียนอยู่น้อยที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561) ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตรเพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางสนับสนุนและส่งเสริมให้หลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีคุณภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของบัณฑิตและสร้างความเชื่อมั่นให้กับสาธารณชนและตลาดแรงงาน รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญคือนักศึกษา ผู้ใช้งานบัณฑิต และผู้ประกอบการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพจะส่งผลต่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ กรอบแผน

อุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 11 มาตรฐานการอุดมศึกษากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552 และกรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษารอบใหม่ (พ.ศ.2557 - 2561) งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการบริหารอาจารย์ประจำหลักสูตร 2. ด้านนักศึกษา 3. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 4. ด้านการจัดการเรียนการสอน 5. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 6. ด้านงบประมาณ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557) จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรให้มีคุณภาพตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นประเภทสายวิชาการ จำนวน 1,975 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยขอนแก่นประเภทสายวิชาการที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรที่เปิดสอนจำนวน 347 หลักสูตร โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำหน้าที่เป็นกรรมการบริหารหลักสูตรในช่วงปีการศึกษา 2557 - 2559 จำนวนหลักสูตรและ 2 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมด จำนวน 694 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามกลับคืนมามีจำนวน 522 คน (คิดเป็นร้อยละ 75.21) เป็นเพศหญิงจำนวน 305 คน (คิดเป็นร้อยละ 58.43) เพศชาย จำนวน 217 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.57) ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาเอก จำนวน 415 คน (คิดเป็นร้อยละ 79.50) ดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 357 คน (คิดเป็นร้อยละ 68.39) มีประสบการณ์ในการบริหารหลักสูตรมากกว่า 10 ปี จำนวน 212 คน (คิดเป็นร้อยละ 40.61) และมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 231 คน (คิดเป็นร้อยละ 44.25)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาคือความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตรประกอบ แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านอาจารย์ประจำหลักสูตร 2. ด้านนักศึกษา 3. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 4. ด้านการจัดการเรียนการสอน 5. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 6. ด้านงบประมาณ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามโดยระบุรายชื่อของกลุ่มเป้าหมายที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการบริหารหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในปีการศึกษา 2557 - 2559 จำนวน 347 หลักสูตร หลักสูตรละ 2 คน ใช้เวลาในการ

ส่งแบบสอบถามคืน 15 วัน จากนั้นนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามมาตราส่วนค่า 5 ระดับ (rating scale) เรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพมีค่าความตรงตามเนื้อหา (Validity) เป็นค่า IOC เท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.91

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีการวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) กำหนดคะแนน 5 ระดับ

คะแนน 4.50-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนน 3.50-4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

คะแนน 2.50-3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนน 1.50-2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย

คะแนน 1.00-1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรให้มีคุณภาพ นำมาสรุปความเรียงและมีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจาก

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 15 คน ประกอบด้วย รองคณบดีที่กำกับดูแลด้านวิชาการในระดับคณะ ตัวแทนหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการพัฒนาหลักสูตร ตัวแทนกรรมการบริหารหลักสูตร ตัวแทนผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตรที่เป็นผู้ประเมินของ สกอ.

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นตามระบบการประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตร ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรด้านการบริหารอาจารย์ประจำหลักสูตร

ด้านการบริหารอาจารย์ประจำหลักสูตร	\bar{X}	SD	แปลความ
1. มีการมอบหมายหน้าที่เหมาะสมกับคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์	4.56	0.85	มากที่สุด
2. จำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร	3.11	0.94	ปานกลาง
3. อาจารย์ประจำหลักสูตรมีผลงานวิชาการ(ผลงานวิจัย/หนังสือ/ตำรา) ต่อเนื่องทุกปี	4.27	0.95	มาก
4. มีการวางแผนอัตรากำลังอาจารย์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร	3.24	0.92	ปานกลาง
5. มีการมอบหมายภาระงานเป็นไปตามประกาศภาระงานขั้นต่ำของอาจารย์ผู้สอน	3.94	0.81	มาก
6. การหาอัตราทดแทนอาจารย์ที่เกษียณ/ลาออก/โอนย้ายมีความที่รวดเร็วทันการณ์	3.11	0.97	ปานกลาง
7. จัดทำแผนการพัฒนาด้านวิชาการรายบุคคลเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ	3.31	0.80	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.65	0.86	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ด้านการบริหารอาจารย์ประจำหลักสูตร มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือการมอบหมายหน้าที่ที่เหมาะสมกับคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.85) น้อยที่สุด คือจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ($\bar{X}=3.11$, S.D.=0.94) และมีการจัดหาอัตราทดแทนอาจารย์ที่เกษียณอายุราชการ ลาออก โอนย้าย ที่รวดเร็วและทันการณ์ ($\bar{X}=3.11$, S.D.=0.97)

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรด้านนักศึกษา

ด้านนักศึกษา	\bar{X}	SD	แปลความ
1. มีการควบคุมให้จำนวนนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด	4.52	0.88	มากที่สุด
2. มีการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.32	0.78	มาก
3. มีการควบคุมการระบบการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษามีประสิทธิภาพ	4.11	0.74	มาก
4. มีการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	4.19	0.80	มาก
5. มีการจัดกิจกรรมการพัฒนานักศึกษาสอดคล้องกับการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	4.03	0.92	มาก

ด้านนักศึกษา	\bar{X}	SD	แปลความ
6. มีการบริหารความเสี่ยงด้านนักศึกษา เช่น นักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำมีความเสี่ยงที่จะออกกลางคัน	4.48	0.94	มาก
เฉลี่ยรวม	4.28	0.84	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านนักศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดคือมีการควบคุมกำกับให้จำนวนนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.88) และน้อยที่สุดคือมีการจัดกิจกรรมการพัฒนานักศึกษาสอดคล้องกับการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.92)

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	\bar{X}	SD	แปลความ
1. กรรมการบริหารหลักสูตรมีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการหลักสูตร	3.98	0.69	มาก
2. กรรมการบริหารหลักสูตรมีการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.23	0.65	มาก
3. มีการนำเอาผลการประเมินการสอนมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาความสามารถด้านการสอนของอาจารย์	3.52	0.76	มาก
4. มีการกำกับจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา	4.34	0.81	มาก
5. มีการกำกับติดตามให้มีการทวนสอบรายวิชาอย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	3.92	1.07	มาก
6. มีการจัดการความรู้หรือการถ่ายทอดประสบการณ์สอนสู่อาจารย์ในสาขา	3.13	0.73	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.85	0.79	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นมากที่สุดคือมีการกำกับการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.81) และน้อยที่สุดคือ การจัดการความรู้หรือการถ่ายทอดประสบการณ์สอนสู่อาจารย์ในสาขา ($\bar{X}=3.13$, S.D.=0.73)

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน	\bar{X}	SD	แปลความ
1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรายวิชาและหลักสูตร	4.34	0.96	มาก
2. มีการกำกับให้การจัดการเรียนการสอนในวิชาที่มีหลายกลุ่มได้มาตรฐานเดียวกัน	3.36	0.83	ปานกลาง
3. มีการนำกระบวนการบริการทางวิชาการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา	3.92	0.83	มาก
4. มีการนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มการเรียนรู้ของนักศึกษา	3.95	0.86	มาก

ด้านการจัดการเรียนการสอน	\bar{X}	SD	แปลความ
5. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือ การประเมินผล การเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.7 ปีที่แล้ว	4.24	0.91	มาก
6. มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนานักศึกษาของอาจารย์หรือการวิจัยในชั้นเรียน	2.47	1.10	น้อย
เฉลี่ยรวม	3.71	0.91	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีความคิดเห็นในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$, S.D.=0.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดคือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตรงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชาและหลักสูตร ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.96) และน้อยที่สุดคือ มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนานักศึกษาของอาจารย์หรือการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X}=2.47$, S.D.=1.10)

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	\bar{X}	SD	แปลความ
1. มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อจัดทำแผนการจัดการหัวขั้สุด อุปกรณ์ วัสดุภัณฑ์ และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.16	0.86	มาก
2. มีการประเมินความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้จากนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำหลักสูตร	4.31	0.8	มาก
3. หลักสูตรมีความพร้อมทางกายภาพ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และสภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้	4.25	0.81	มาก
4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีความเพียงพอ เหมาะสม และทันสมัย	4.18	0.81	มาก
5. มีการจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของหลักสูตรและนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำหลักสูตร	4.46	0.83	มาก
6. มีการจัดพื้นที่สำหรับนักศึกษาและอาจารย์ได้พบปะ สังสรรค์ แลกเปลี่ยนสนทนา หรือทำงานร่วมกัน	4.03	0.73	มาก
เฉลี่ยรวม	4.23	0.81	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D. =0.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ มีการจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของหลักสูตรและนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำหลักสูตร ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.83) และน้อยที่สุดคือมีการจัดพื้นที่สำหรับนักศึกษาและอาจารย์ได้พบปะ สังสรรค์ แลกเปลี่ยนสนทนา หรือทำงานร่วมกัน ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.73)

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรด้านการบริหารงบประมาณ

ด้านการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	SD	แปลความ
1. ได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนที่เพียงพอเหมาะสม	3.52	0.89	มาก
2. มีการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	4.21	0.82	มาก
3. ได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านการพัฒนานักศึกษาที่เพียงพอเหมาะสม	3.24	0.87	ปานกลาง

ด้านการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	SD	แปลความ
4. ได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านการพัฒนาบุคลากรที่เพียงพอเหมาะสม	4.17	0.81	มาก
5. ได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ หนังสือ ตำรา และสิ่งสนับสนุนการเรียน	4.14	0.96	มาก
เฉลี่ยรวม	3.86	0.87	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณมีความคิดเห็นในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือมีการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.82) และน้อยที่สุดคือหลักสูตรได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านการพัฒนานักศึกษาที่เพียงพอเหมาะสม ($\bar{X}=3.24$, S.D.=0.87)

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตร ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด นำมาสรุปเป็นปัญหาในการบริหารหลักสูตรโดยจัดกลุ่มความคิดเห็นที่คล้ายกันและนำมาสรุปเป็นความเรียง แยกเป็นด้าน ดังนี้

2.1 ด้านอาจารย์ประจำหลักสูตร (1) อาจารย์ประจำหลักสูตรมีภาระงานมากในด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน การบริการวิชาการ ส่งผลต่อการพัฒนาผลงานวิชาการและผลงานวิจัย รวมทั้งการเขียนตำราเพื่อยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น (2) การหาอัตราทดแทนกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงอาจารย์ประจำหลักสูตรเนื่องจากการลาเพื่อทำผลงานวิชาการ การลาออก เกษียณ โอนย้าย มีความล่าช้าทำให้จำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน (3) การรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตรให้มีคุณสมบัติและคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการมีข้อจำกัด เช่น ในบางสาขาวิชามีความเฉพาะเจาะจง การกำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำระดับปริญญาเอกและมีคะแนนภาษาอังกฤษตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด (4) มีการทำวิจัยในลักษณะต่างคนต่างทำยังไม่มีการบูรณาการหรือการทำวิจัยเป็นทีม (5) การบริหารหลักสูตรขาดความคล่องตัวและการประชุมกรรมการบริหารหลักสูตรไม่ต่อเนื่อง

2.2 ด้านนักศึกษา (1) จำนวนการรับเข้าของนักศึกษามีแนวโน้มลดลงทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาส่งผลต่อแผนการรับเข้าศึกษาและต้นทุนต่อ

หน่วยงานในการบริหารจัดการหลักสูตร (2) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีภาระงานประจำ ทำให้สนใจเรียนภาคพิเศษมากกว่า Full time แต่มีปัญหาด้านค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมการศึกษาที่สูงขึ้น (3) ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนน้อยลงส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและการออกกลางคัน (4) การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษามีความหลากหลายแต่ยังไม่สะท้อนคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

2.3 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร (1) ขาดระบบที่ดีในการบริหารหลักสูตรที่ใช้ร่วมกันของคณะในมหาวิทยาลัยและวิทยาเขตเพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกัน เช่น การจัดทำแผนการสอน การวัดและประเมินการเรียนรู้อาจารย์ทำให้คุณภาพผู้เรียนมีความแตกต่างกัน (2) กรรมการบริหารหลักสูตรที่รับเข้ามาใหม่ยังขาดทักษะและประสบการณ์ในการบริหารหลักสูตรอย่างมืออาชีพ (3) ขาดระบบที่ดีในการจัดการความรู้หรือการถ่ายโอนประสบการณ์สอนสู่อาจารย์ในสาขา (4) การปรับปรุงหลักสูตรมีความล่าช้าทำให้การปรับปรุงไม่เป็นไปตามรอบระยะเวลาที่กำหนด (5) ขาดความร่วมมือที่ดีในการรวบรวมข้อมูล เอกสาร หลักสูตรเพื่อจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตร (มคอ.7 และรายงานการประเมินตนเองของหลักสูตร)

2.4 ด้านการจัดการเรียนการสอน (1) อาจารย์ใหม่ขาดทักษะและประสบการณ์ด้านการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) มีอาจารย์เพียงพอ

สำหรับเปิดหลักสูตรแต่ไม่เพียงพอการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาและจำนวนนักศึกษาหลักสูตร (3) อาจารย์ผู้สอนเน้นการทำวิจัยแบบมุ่งเป้าตามนโยบายของมหาวิทยาลัยและการพัฒนาผลงานวิชาการเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการทำให้มีการนำเอาปัญหาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนมาทำวิจัยในชั้นเรียนน้อยลง (4) การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนเข้ากับการวิจัย การบริหารวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมยังไม่เชื่อมโยงกับแผนการสอนหรือรายละเอียดของรายวิชาการ (มคอ.3)

2.5 ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (1) การจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ใน มคอ. 2 ส่วนใหญ่มีการปรับปรุงด้านสภาพแวดล้อมและด้านกายภาพเท่านั้น (2) ขาดการกำกับติดตามการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดความประหยัดและคุ้มค่า เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่มีราคาแพง บางส่วนยังไม่เพียงพอต่อการใช้งาน (3) ขาดระบบที่ดีในการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายให้สามารถกลับมาใช้งานได้อย่างรวดเร็ว (4) ความต้องการที่แตกต่างและหลากหลายของผู้เรียนและผู้สอน ทำให้ยากต่อการบริหารจัดการ เช่น พื้นที่ในการจัดกิจกรรม พื้นที่อ่านหนังสือ ห้องปฏิบัติการวิจัย (Lab) เป็นต้น

2.6 ด้านงบประมาณ (1) การบริหารงบประมาณขาดความคล่องตัวเนื่องจากการพิจารณางบประมาณต่อหัวนักศึกษาทำให้งบประมาณสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ (2) การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ในทุก ๆ ด้านทำได้ยากเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ (3) การจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้เนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณ (4) ความไม่สมดุลระหว่างเป้าหมายการพัฒนาอาจารย์ให้มีศักยภาพสูงแต่มีการจัดสรรงบประมาณพัฒนาอาจารย์ลดลงเรื่อย ๆ

3. แนวทางการบริหารหลักสูตรให้มีคุณภาพตามระบบการประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตร

3.1 ด้านอาจารย์ประจำหลักสูตร (1) จูงใจในการปฏิบัติงานโดยนำเอาภาระงานด้านการบริหารหลักสูตรไปพิจารณาความดีความชอบ (2) บริหารความเสี่ยงและวางแผนด้านอัตรากำลัง (3) รับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรตั้งแต่วางแผนและกรณีที่มีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามเกณฑ์ควรปรับออกจากอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อไปพัฒนาให้มีคุณสมบัติค่อยรับเข้ามาใหม่ (4) กำหนดเงื่อนไขการสอบผ่านภาษาอังกฤษหลังรับเข้าเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรภายใน 1 ปี และมีทุนสนับสนุนด้านการส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษทั้งอาจารย์ที่รับเข้ามาใหม่และที่เป็นอาจารย์ประจำอยู่แล้ว (4) กำหนดภาระงานรายบุคคลในการทำวิจัยแบบบูรณาการหรือแบบทีมโดยเชื่อมโยงกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน (5) การสอนงานและเป็นพี่เลี้ยงเช่น เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาผลงานวิชาการและวิจัยการเขียนบทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ

3.2 ด้านนักศึกษา (1) ปรับกลยุทธ์การรับเข้าเพื่อให้ได้ผู้เรียนตรงตามเป้าหมาย เช่น การประชาสัมพันธ์เชิงรุกไปยังกลุ่มเป้าหมายผู้เรียนที่ของหลักสูตร การทำความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานภาคเอกชนในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันเพื่อหาผู้เรียนในกลุ่มคนวัยทำงานเพิ่มช่องทางการรับเข้า เช่น การให้ทุนการศึกษา การกำหนดโควตาและสิทธิพิเศษกับผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด จัดทำการตลาด (Marketing) การจัดกิจกรรม Open House เพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตร (2) ทบทวนเป้าหมายการรับเข้าให้สอดคล้องและเหมาะสมทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพ (3) วิเคราะห์หาสาเหตุการลดลงของนักศึกษาโดยเปรียบเทียบกับสถาบันอื่นเพื่อ (4) ทดสอบหรือการประเมินความรู้พื้นฐานที่จำเป็นก่อนเข้าเรียนเพื่อนำมากำหนดวิธีการปรับพื้นฐานให้สอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละกลุ่มและมีการประเมินผลการเรียนรู้เป็นระยะ (5) ทบทวนแผนพัฒนานักศึกษาและการอนุมัติแผนพัฒนานักศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

รวมทั้งการจัดกลุ่มกิจกรรมเพื่อลดความซ้ำซ้อนของการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา

3.3 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร (1) กำหนดแนวปฏิบัติในการบริหารหลักสูตรที่ใช้ร่วมกัน และมีการกำกับติดตามให้การบริหารจัดการหลักสูตรรวมเป็นไปตามแนวปฏิบัติผ่านการตรวจประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตรและการจัดทำรายงาน มคอ.7 ร่วมกัน (2) กำหนดปฏิทินการปรับปรุงเป็นรายหลักสูตร มีระบบการแจ้งเตือนล่วงหน้าและมีการประทับตราหรือกำหนดวันหมดอายุการใช้งานหลักสูตรให้ปรากฏเด่นชัดและแจ้งให้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ (3) กำหนดเงื่อนไขให้มีการปรับปรุงหลักสูตรก่อนครบรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน 5 ปี เพื่อลดปัญหาการกลั่นกรองหลักสูตรไม่ทัน เช่น หลักสูตรที่ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐาน หลักสูตรที่มีผลการประเมินต่ำกว่าระดับดี หลักสูตรที่รับนักศึกษาไม่ปฏิบัติตามเป้าหมาย ควรมีการปรับปรุงอย่างเร่งด่วน (4) กำหนดกลไกการปิดหลักสูตรที่ไม่ได้คุณภาพ เช่น รับนักศึกษาไม่ได้ตามเป้าหมาย อัตราการได้งานทำของบัณฑิตต่ำกว่าเป้าหมาย ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐานหลักสูตร หลักสูตรที่มีผลการประเมินในระดับปานกลางและระดับน้อย เป็นต้น (5) จัดทำแผนการพัฒนาและยกระดับหลักสูตรที่ไม่ได้มาตรฐานอย่างเร่งด่วนและมีการดำเนินการแก้ปัญหาพร้อมกันทั้งในระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัย (6) ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาการปรับปรุงหลักสูตรซึ่งอาจจะเป็นส่วนหนึ่งของค่าซ้ำในการปรับปรุงหลักสูตร (7) สร้างระบบการกำกับติดตาม เช่น หลักสูตรใช้มาครบ 4 ปี ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร และดำเนินการให้แล้วเสร็จ กรณีที่ไม่ดำเนินการให้ถึงระดับนักศึกษา

3.4 ด้านการจัดการเรียนการสอน (1) จัดทำหลักสูตรการพัฒนาอาจารย์ใหม่ด้านเทคนิคการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) จัดทีมพี่เลี้ยงและการสังเกตการณ์สอนเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน (3) จัดการเรียนการสอนแบบทีม (Team teaching) (4) กำหนดแนวปฏิบัติ

ในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้ปัญหาในห้องเรียน เน้นอาจารย์ใหม่และการทำวิจัยร่วมกับอาจารย์อาวุโสเพื่อเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ (5) กำหนดแผนการบูรณาการรายวิชาเข้ากับการวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมและมีการจัดทำแผนการสอนร่วมกับนักศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.5 ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (1) ออกแบบและกำหนดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ใน มคอ.2 (2) กำกับติดตามการใช้ทรัพยากรให้ประหยัดและคุ้มค่า เช่น การวิเคราะห์สถิติผู้ใช้งาน ค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุง การตรวจเยี่ยมเป็นต้น (3) กำหนดช่องทางในการแจ้งซ่อมที่รวดเร็ว เช่น การแจ้งผ่านระบบไลน์ หรือ QR Code (4) จัดทำแผนการใช้ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันทั้งในระดับปริญญาตรีระดับบัณฑิตศึกษา และหลักสูตรต่างๆ ทั่วทั้งมหาวิทยาลัย

3.6 ด้านงบประมาณ (1) วิเคราะห์และอนุมัติงบประมาณโดยพิจารณาจากสภาพจริงของการใช้จ่ายงบประมาณมากกว่าการพิจารณาจากหัวหน้านักศึกษา (2) จัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาแบบบูรณาการของฝ่ายต่างๆ ทั้งในระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะ ระดับหลักสูตร และสาขาวิชาสโมสรและชมรมนักศึกษา เพื่อให้มีการบริหารงบประมาณด้านการพัฒนานักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและอนุมัติงบประมาณโครงการที่ส่งผลต่อการพัฒนาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอยู่ในระดับมากทุกด้าน และในแต่ละด้านมีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ การมอบหมายหน้าที่ที่เหมาะสมกับคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.85) ในการวิเคราะห์และจัดสรรอัตรากำลังสายผู้สอน มหาวิทยาลัยได้กำหนดเงื่อนไขคุณวุฒิปริญญา

เอกและการสอบผ่านภาษาอังกฤษ รวมทั้งประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเพื่อให้บุคลากรสายวิชาการที่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอน มีการควบคุมกำกับให้จำนวนนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.88) โดยมหาวิทยาลัยได้จัดทำฐานข้อมูลอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และตรวจสอบภาระงานของอาจารย์ไม่ให้มีภาระงานเกินจำนวนที่กำหนดโดยการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการอนุมัติจากมหาวิทยาลัยมีการกำกับจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.81) ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตรงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชาและหลักสูตร ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.96) เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีการกำกับจัดการเรียนการสอนและกำหนดให้มีการทวนสอบทั้งในระดับหลักสูตรและระดับรายวิชา จัดทำรายงานผลการทวนสอบเสนอต่อฝ่ายวิชาการของแต่ละคณะ เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสมบัติธำรงธัญวงศ์ (2557) กล่าวว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาคือการมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสำหรับการจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของหลักสูตรและนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำหลักสูตร ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.83) มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีความทันสมัยโดยความรับผิดชอบของฝ่ายวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการปรับปรุงสำนักหอสมุด อาคารสถานที่ จัดทำระบบห้องเรียนอัจฉริยะ จัดสรรงบประมาณในการสร้างสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่และนำเสนอข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องมาปรับปรุง นอกจากนี้ ยังการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.82) ผ่านระบบการบริหารงบประมาณ KKUFMIS มีการควบคุมภายในและการออกตรวจสอบภายในโครงการที่มีการใช้งบประมาณสูงและกำหนดให้ทุก

หน่วยงานรายงานสถานะทางการเงินต่อมหาวิทยาลัยทุกเดือนผ่านระบบ KKUFMIS

สำหรับความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุดในแต่ละด้านได้แก่ จำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ($\bar{X}=3.11$, S.D.=0.94) จากรายงานผลการตรวจประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตร (รายงานผลการตรวจประเมินหลักสูตร, 2559) พบว่าหลักสูตรที่ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐานเนื่องจากจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรไม่ครบตามเกณฑ์มาตรฐาน เนื่องจากมีการลาไปศึกษาต่อ ลาไปพัฒนาผลงานวิชาการ ทำให้การจัดหาอัตราทดแทนอาจารย์ที่ เกษียณอายุราชการ การลาออก โอนย้าย ไม่รวดเร็ว และทันการณ์ ($\bar{X}=3.11$, S.D.=0.97) ทำให้อาจารย์มีภาระงานมากในการทำหน้าที่แทนกันทำให้การจัดการความรู้หรือการถ่ายทอดประสบการณ์สอนสำหรับการจัดกิจกรรมการพัฒนานักศึกษาสอดคล้องกับการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.92) พบว่าได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านการพัฒนานักศึกษาที่ยังไม่เพียงพอเหมาะสม ($\bar{X}=3.24$, S.D.=0.87) เนื่องจากมีการพิจารณางบประมาณจากจำนวนนักศึกษา ทำให้การจัดกิจกรรมการพัฒนานักศึกษาไม่ครอบคลุมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับการจัดพื้นที่สำหรับนักศึกษาและอาจารย์ได้พบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนสนทนา หรือทำงานร่วมกัน ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.73) มีการกำหนดพื้นที่ส่วนกลางในการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับการทำวิจัยเพื่อพัฒนานักศึกษาของอาจารย์หรือการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X}=2.47$, S.D.=1.10) เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีการจูงใจและให้รางวัลผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในฐานข้อมูลระดับนานาชาติ และการจัดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตรทำให้การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวลดลง สอดคล้องกับ พงษ์พัชรินทร์ พุทธิวัฒน์ (2545) พบว่าวัฒนธรรมการวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษามีลักษณะเป็นงานวิจัยเดี่ยวมากกว่าการวิจัยเป็นทีม และทำวิจัยเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่หรือเพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

2. ปัญหาสำคัญด้านอาจารย์ประจำหลักสูตร พบว่าอาจารย์ประจำหลักสูตรมีภาระงานมากทำให้ไม่สามารถพัฒนาผลงานวิชาการและการพัฒนาเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ทำให้มีขาดคุณสมบัติในการเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอาจารย์ประจำหลักสูตร การสรรหาและแต่งตั้งก็เป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากมหาวิทยาลัยกำหนดคุณสมบัติการศึกษาขั้นต่ำระดับปริญญาเอกและการยื่นคะแนนผลการสอบผ่านภาษาอังกฤษการทำวิจัยเป็นลักษณะต่างคนต่างทำยังไม่มีมีการบูรณาการ สอดคล้องกับอานาภา ฤปาอ่าง (2560) ได้ศึกษาการรับรู้และสภการณ์ของอาจารย์และผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการสอนและการประกันคุณภาพพบว่าคุณภาพการสอนโดยรวมต้องได้รับการพัฒนาทั้งด้านการสอนและภาษาอังกฤษ สร้างความตระหนักถึงคุณภาพให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกคน ปรับปรุงตัวชี้วัดให้ชัดเจน และลดการตรวจสอบเอกสารให้น้อยลงสอดคล้องกับ พงษ์พัชรินทร์ พุทธิวัฒน์ (2545) พบว่าวัฒนธรรมการวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษามีลักษณะการวิจัยเดี่ยวมากกว่าการวิจัยเป็นทีมให้ความสำคัญกับงานสอนมากกว่างานวิจัยและทำวิจัยเพื่อตำแหน่งทางวิชาการมากกว่าเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่หรือการนำไปใช้ประโยชน์สอดคล้องกับ Hacker & Dreifus (2010) ได้กล่าวถึงการอุดมศึกษาไทยว่ามีจุดที่คล้ายกับหลายประเทศคือ การสอนไม่ได้ถูกจัดอันดับความสำคัญเป็นอันดับแรกแต่เป็นการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการโดยสร้างผลงานวิจัยสอดคล้องกับภาวดี อินันต์นาวิ (2553) ที่ระบุว่าปัญหาของบุคลากรทางการศึกษาของประเทศไทยคือการขาดคนเก่งและขาดความสมดุลในการบริหารคนเก่งด้านนักศึกษา พบว่าจำนวนนักศึกษาลดลงทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาการรับเข้าไม่เป็นไปตามแผนรวมทั้งผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนน้อยลงส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนและการออกกลางคัน สอดคล้อง วิจิตร ศรีสะอ้าน (2553) ได้ระบุว่าอุดมศึกษาต้องเผชิญข้อจำกัดกังวลคือจำนวนผู้รับโอกาสอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น

แต่คุณภาพลดลง นักศึกษามีทางเลือกมากขึ้น มีการแข่งขันด้านการศึกษาสูงทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เอกชนและสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรขาดระบบที่ดีในการบริหารหลักสูตรให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกันในกรณีที่มีการใช้หลักสูตรร่วมกันในหลายพื้นที่ มีหลายหลักสูตรที่ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐานหลักสูตรเนื่องจากมีการปรับปรุงหลักสูตรล่าช้า เนื่องจากหลักสูตรมักจะเสนอปรับปรุงหลักสูตรในปีที่ 5 ของการใช้หลักสูตร รวมทั้งในการพิจารณาถ่วงถ่วงหลักสูตรของมหาวิทยาลัยและผู้ทรงคุณวุฒิมีหลายขั้นตอนทำให้พิจารณาไม่ทันในกรณีที่มีหลายหลักสูตรส่งมาพิจารณาพร้อมกันด้านการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ผู้สอนที่รับเข้ามาใหม่ยังขาดทักษะและประสบการณ์ด้านเทคนิคการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อัตรากำลังผู้สอนไม่เพียงพอต่อรายวิชาที่สอนและจำนวนนักศึกษา การทำวิจัยในชั้นเรียนน้อยลง สอดคล้องกับ วิจิตร ศรีสะอ้าน (2550) ระบุว่าปัญหาของอุดมศึกษาไทยคือคุณภาพและประสิทธิภาพของผลงานวิจัยขาดแคลนอาจารย์ที่ศักยภาพภาพ มีความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมอยู่ในระดับน้อย ความเป็นนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาไทยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำซึ่งยังห่างไกลจากสถาบันอุดมศึกษาระดับโลก ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้อาจจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวมทั้งไม่สอดคล้องการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่คาดหวัง ส่วนใหญ่จะมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ การใช้ทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ยังไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เช่น ความคุ้มค่าในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ราคาแพง ซึ่งผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ สอดคล้องกับ ระติกรณ์ นิยมะจันทร์ (2559) พบว่าอิทธิพลของภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาได้แก่ การรับฟัง การแก้ไขปัญหา การบริหารจัดการสิ่งต่างๆในองค์กรให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายสูงสุดของ

การบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ด้านงบประมาณการบริหารงบประมาณขาดความคล่องตัวเนื่องจากมีการพิจารณางบประมาณต่อหัวนักศึกษา งบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนานักศึกษา และการพัฒนาบุคลากร ซึ่งไม่สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพในทุกๆ ด้านแต่การจัดสรรงบประมาณลดลง

3. แนวทางแก้ไขการบริหารหลักสูตรให้มีคุณภาพด้านอาจารย์ประจำหลักสูตรมีการบริหารภาระงานให้มีความเหมาะสมและมีระบบการจูงใจในการเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร รวมทั้งมีการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราค่าจ้างการตรวจสอบและการกำหนดคุณสมบัติการรับอาจารย์ประจำหลักสูตรให้สูงกว่าเกณฑ์เพื่อป้องกันปัญหาการขาดคุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดให้มีทีมพี่เลี้ยงหรือการสอนงานในด้านต่างๆ เช่น เทคนิคการบริหารหลักสูตร เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล การพัฒนาผลงานวิชาการและวิจัย การเขียนบทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ สอดคล้องกับ ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2551) กล่าวถึงแนวทางการบริหารคนเก่งและรักษาคนดีคือการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ การบริหารค่าตอบแทนและสวัสดิการ การลงทุนด้านการฝึกอบรม การให้คำปรึกษา และการบริหารผลการปฏิบัติงานโดยการจ่ายเงินพิเศษตามผลงาน ด้านนักศึกษา มีการปรับกลยุทธ์การรับเข้าศึกษาเพื่อให้ได้ผู้เรียนตรงตามเป้าหมายโดยการประชาสัมพันธ์เชิงรุกไปการจัดทำความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันเพื่อหาผู้เรียนในกลุ่มคนวัยทำงาน การเพิ่มช่องทางในการรับเข้าศึกษา เช่น การให้ทุนการศึกษา การกำหนดโควตาพิเศษ การเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนเข้าศึกษาเพื่อปรับพื้นฐานการศึกษา สอดคล้องกับ นวฉนวน อรุณศรี (2539) เสนอว่ากระบวนการรับเข้าศึกษาคือควรมีการวัดทัศนคติและความถนัดในวิชาชีพ และกำหนดแผนกลยุทธ์ในการรับเข้าศึกษาที่ชัดเจนสอดคล้องกับ ชีระพร วีระถาวร (2554) ได้เสนอให้มีการจัดตั้งโครงการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ การ

สร้างระบบการคัดเลือกนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล การส่งเสริมระบบการคัดเลือกและระบบจูงใจเพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณธรรมและมีคุณภาพสูงเข้ามาในองค์กรทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างชาติด้านการบริหารจัดการหลักสูตร มีการกำหนดแนวปฏิบัติในการบริหารหลักสูตรที่ใช้ร่วมกันเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีมาตรฐานเดียวกัน มีการกำกับติดตามให้หลักสูตรมีคุณภาพ เช่น การสร้างกลไกให้หลักสูตรมีการปรับปรุงก่อนครบรอบระยะเวลา 5 ปี เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย และกำหนดมาตรการดำเนินการในการปิดหลักสูตรที่ไม่ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับ สมบัติ อ่างธัญวงศ์ (2557) กล่าวว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาคือการมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม สร้างองค์ความรู้ใหม่เสริมสร้างทักษะการคิด การวิเคราะห์ และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการจัดการเรียนการสอน การกำหนดหลักสูตรการพัฒนาอาจารย์ใหม่ด้านเทคนิคการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีทีมพี่เลี้ยงและการสังเกตการณ์สอนเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน มีการจัดการเรียนการสอนแบบทีม (Team teaching) และมีระบบการถ่ายทอดองค์ความรู้จากผู้มีประสบการณ์ไปยังอาจารย์ประจำอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ญารูณี บุรณเกษมชัย (2553) พบว่าอุปสรรคในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้คือขาดความรู้ที่ถูกต้องและระบบ รวมทั้งขาดการถอดบทเรียนจากประสบการณ์ทำงานของบุคลากรที่เป็นแหล่งองค์ความรู้ สอดคล้องกับ พรชูลี อาชวอรุ่ง (2546) กล่าวว่ามหาวิทยาลัยควรมีองค์ประกอบของการจัดการความรู้และการนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน เปลี่ยนกระบวนการทัศน์ใหม่การบริหารวิชาการแบบดั้งเดิมไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบยั่งยืนด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การวิเคราะห์เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เพื่อนำมาออกแบบและกำหนดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งสร้างกลไกการกำกับติดตามการใช้ทรัพยากรให้ประหยัดและ

คุ้มค่า มีระบบการซ่อมบำรุงที่รวดเร็ว เช่น การแจ้งผ่านระบบไลน์ หรือ QR Code มีการจัดทำแผนการใช้ทรัพยากร และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันทั้งในระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และหลักสูตรต่างๆ ทั้งทั้งมหาวิทยาลัย ด้านงบประมาณการบริหารงบประมาณให้มีการพิจารณาจากสภาพจริงของการใช้จ่ายงบประมาณมากกว่าการพิจารณาจากหัวหน้านักศึกษา มีการจัดกิจกรรมพัฒนา นักศึกษาแบบบูรณาการของฝ่ายต่างๆ ทั้งในระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะ ระดับหลักสูตรและสาขาวิชา สโมสรและชมรมนักศึกษา เพื่อให้มีการบริหารงบประมาณด้านการพัฒนา นักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและอนุมัติงบประมาณโครงการที่ส่งผลต่อการพัฒนาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารและกรรมการบริหารหลักสูตร ควรมีการส่งเสริมและสร้างบรรยากาศให้เกิดการมีส่วนร่วม ด้านการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรของอาจารย์ ผู้สอน อาจารย์พิเศษ บุคลากร และนักศึกษาในการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรการให้ความสำคัญกับการนำเอาผลการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำแผนการ พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพหลักสูตรอย่างต่อเนื่องตาม กระบวนการ PDCA โดยการทำให้การประกันคุณภาพ หลักสูตรเป็นงานประจำที่ต้องปฏิบัติ รวมทั้งการทำให้การ บริการจัดการหลักสูตรมีความต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลง อาจารย์ประจำหลักสูตรอาจจะส่งผลต่อการบริหาร หลักสูตรและการขาดประสบการณ์ในการบริหาร หลักสูตรนอกจากนี้ มหาวิทยาลัยควรมีกลไกเข้าไป ตรวจสอบการนำเอาผลการประเมินคุณภาพภายในระดับ หลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร และการลง พื้นที่ศึกษาปัญหาเชิงลึกของหลักสูตรที่มีคุณภาพ

2. การศึกษาต่อยอดผลงานวิจัยเพื่อค้นหา สาเหตุและการปรับปรุงให้ดีขึ้น เช่น การวิจัยเพื่อพัฒนา กระบวนการบริหารหลักสูตรให้มีคุณภาพตามระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อค้นหา แนวปฏิบัติที่ดี (Good practice) ในการบริหารจัดการ หลักสูตรให้มีคุณภาพ การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการ

ประเมินคุณภาพภายในในระดับหลักสูตรปีการศึกษา 2557- 2560 แยกตามระดับการศึกษาการศึกษารายละเอียดของ หลักสูตรที่ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐาน การศึกษาประสิทธิผล ของการประกันคุณภาพระดับหลักสูตร การศึกษาทัศนคติ ของบุคลากรที่มีต่อระบบการประกันคุณภาพ การพัฒนา กระบวนการรับเข้าศึกษา การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย ของการจัดการศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548*. สืบค้นจาก http://www.mua.go.th/users/bhes/front_home/criterion48/criterion_b58.PDF
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558*. สืบค้นจาก http://www.mua.go.th/users/bhes/front_home/criterion58/criterion%20_m58.PDF
- ญาจิณี บุรณเกษมชัย. (2553). *การประเมินผลการจัดการความรู้ในองค์กร กรณีศึกษา สำนักงานป้องกันและควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2551). *เครื่องมือการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: รัตนไตร
- ธีระพร วีระถาวร. (2554). *กระบวนการพัฒนาของมหาวิทยาลัยระดับโลก:กรณีศึกษาของประเทศที่มีอัตราเร่งในการพัฒนาสูง*. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*. 24. (1) (ม.ค.-เม.ย.), 37-40
- พงษ์พัชรินทร์ พุฒิมณะ. (2545). *กลยุทธ์การพัฒนาด้านธรรมการวิจัยของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวนน้อย อรุณศรี. (2539). *กลยุทธ์การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชูลี อาชวอำรุง. (2546). *การบริหารสถาบันอุดมศึกษา*. ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวดี อนันต์นาวี. (2553). *หลักการแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่3.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มนตรี.
- ระติกรณ์ นิยมะจันทร์. (2559). *อิทธิพลของภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา*, *Journal of Education SWU*, 17 (2), 96-105 (In Thai)
- วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2550). *ความท้าทายของอุดมศึกษาไทย*. สืบค้นจาก <http://www.thaigov.go.th/th/newsnistry>
- วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2553). *ผลกระทบของสหกิจศึกษาต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*, สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/Campus/ViewNews.aspx?NewsID=954000090438>
- วุฒิชัย ธนพงศธร. (2552). *การพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อกำกับติดตามการจัดการอุดมศึกษาตามกรอบมาตรฐานอุดมศึกษาและกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่2 (พ.ศ.2551-2565)*. สืบค้นจาก http://www.mua.go.th/data_pr/250354_2.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *ประกาศรายชื่อหลักสูตรที่ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร*. สืบค้นจาก <http://www.mua.go.th/users/bhes/QAMUA60.pdf>
- สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ. (2558). *รายงานผลการตรวจประเมินคุณภาพในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2553-2557*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ. (2560). *รายงานผลการตรวจประเมินคุณภาพหลักสูตรมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2559*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมบัติ อ่างธัญวงศ์. (2557). *นโยบายสาธารณะ: แนวคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อานุกาพ ฐปาอ่าง. (2560). การรับรู้และประสบการณัของอาจารย์มหาวิทยาลัยต่อคุณภาพการสอน และการประกันคุณภาพการศึกษาของการอุดมศึกษาไทย. *Journal of Education SWU*. 18(2). 243-257. (In Thai)

Hacker, A., & Dreifus, C. (2010). *Higher education*. New York: Times Books.

Schiller, D., & Liefner, I. (2007). *Higher education funding reform and university–industry links in developing countries: the case of thailand*. *higher education*. 54(543-556). doi: 10.1007/s10734-006-9011-y